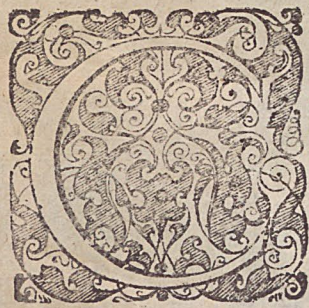

H Y P R A

HYPRANA, in occiduo Flandriarum tractu constituta: à Septentrione 160. circiter stadijs distantem habet Oceanum Germanicum. A meridie verò stadijs 48. flumen Lisam: quorum usu & oportuna commoditate variæ à concurrentibus metcatoribus exercentur nundinationes, omnibusque ad communem victum commodis & necessarijs abundè suppeditatis fruitur. Ob gentis autem Flandricę prioribus sæculis, aut rudiatem, aut scriptorum penuriam, tum quod hæc loca præferrim maritima, olim inculta fuisse credantur: partim quod antea, quàm Flandri miranda industria cum mari pugnantes obices, claustraque seu cataraclas Oceano obiecerunt, legemque ipsi imponentes, suis littoribus concluderunt, omnia latè æstu marino, certis horis perfundebantur: partim quòd olim diuersorum examina populorum, vtpote, Hunnorum, Vandalorum, Gothorum, Nordmannorum, Danorum, Cymbrorum, Saxonum, Alanorum, aliorum ex alta Septentrione, alijs alijsque temporibus subindè erumpentia, hæc, alijsque Flandriarum loca, primo impetui & excursui obnoxia, barbarica quadam crudelitate in solitudinem redegerunt. Atque hinc factum est, vt de huius tam insignis & præclaræ ciuitatis antiquitate aut ipsius conditore, omnia obscuriora sint difficilioraque, quàm vt certi aliquid in medium afferri possit. Hoc pro comperto habemus, circa annum 1100. cœnobium Canonicorum Regularium D. Augustini ordinis, hoc in loco fuisse institutum, atque quam modo vocamus Hypram olim Hypretum nominatum. Cuius rei fidem facit quadam Decretalis Georgij Papæ, non. tit. De alienatione Iudicij, c. ex parte. Deinde hoc, certo constat, Ferrandum Flandrorum Comitem Francorum armis Duaco & Insulis, alijsque vrbibus profligatum, & ad interiora Flandriæ compulsum, Hypram, velut commodam belli sedem, sibi delegisse, eamque amplissimis fossis, firmissimisque propugnaculis ad Gallorum impetum hoc loco frangendum sistendumque, munivisse, qua seruata, Flandriam sibi seruata persuadebat. Eius enim latè patent limites ac iurisdicctio. Multis autem etiam si vltra 90. stadia circulum non extenderis, innumerabilibus pagis, vicisque circumspecta concluditur: in quibus tanta populorum feruet vis ac copia, vt ab eo, qui non viderit res, credi non possit. Multi enim & varij in his pagi sunt, qui 2000. 3000. & 4000. & plurà hominum quos vocamus Comitantes continent, tantæque plebis multitudine, splendore, numeroque ædificiorum, veram vrbis faciem habeant, vt his ornamentis, multas muro vallatas vrbeis, easque alioqui famatas longè superent. Qui fere omnes lanificio aut agriculturæ diligentem impendunt curam & operam: tantæque aded sunt diligentia, vt ab ijs eatur in terræ viscera: quibusque suos stercorent, innouent & emendent campos, magno sudore cretaceam quandam effodiunt terram, quam Plinius in naturalis Historiæ libro Margam suo tempore ab indigenis vocitaram (quod nomen etiam hodie retinuit, atque in Belgis 27 Margarum genera, quibus coloni suos pastinabant feracioresque cogebant esse agros) libr. 17. capite 8. latissimè describit. Quare omnis compressis ager optimi ferax est tritici, hordei, præterea auenæ, fabæ, pisces, vicia, lini, lupuli, rapi, brassicarum à M. Varrone tantoperè laudaturum, aliarumque frugum: bonam coloni faciunt sementem, ex lini rapique semine copiosum exprimunt oleum, pullis gallinaceis, caponibusque, qui alijs nationibus sua magnitudine admirationi sunt, equis robore & animo præstantibus, belloque grauis armaturæ equitibus vtilissimis, inuictissimisque, equabus verò labori fortiter ferendo aptissimis, gregibusque magnarum ouium fœtura multiplici, Regio fœcundissima, boum vaccarumque nutritrix optima: pressi casei, niuei lactis, pinguisque butyri abundantissima, hinc aded, vt hebdomatim diebus verò Sabbathi magno numero confluxuque hominum Atrebatæ, Artesijs, Hannonijs, Cameracensibus hinc sua efculenta comparent. Denique vt finem his faciam, ager est torrentibus & riuis latens, innumeris diues & amœnus piscis, nemoribusque, cædis, arbutis dumisque suauissimis, altis arboribus, varijsque pomorum generibus, magna cura & opere confusus. Vina verò tum Francica, tum Germanica tum Hispanica, nouo denique orbe nata, flauiorum rex magnusque pater abundè subministrat Oceanus, vt in hac regione nihil eorum desiderare possis, quibus tantoperè & meritò laudat, & in cœlum vsque extollit suam Virgilius Italiam, vt non iniuria Maroni occinere possimus: Laudibus Italiæ iam certet Flandria diues. Quo pacto autem nauigio hac omnia commodè afferantur, restat vt dicamus. Torrens quidam Hypra nomine, qui loco nomen dedisse putatur, panno tingendo admodum vtilis, mediam præterlabitur vrbem: is cum sit exiguus, mira tamen industria cataraclis varijs interiectis, factus est magno labore sumptuque nauigabilis, nec hæc charactæ aliarum more nauibus transitum patefacturæ aperiuntur, sed clausæ manent perpetuo atque decliuo in longum deducto, qua aquæ decurrunt tergo, ergatis, cochleis, orbibus, machinisque tractorijs totæ naues mercibus oneratæ, exiguo minus quàm centum hælæcum cupas, seu vasa continentes, magna vi, in superiorem attrahuntur alueum, aut in inferiorem præcipientes aguntur, nauigijs nihil inde incommodi patientibus, Flandrica ingenia hac in re mirentur & stupeant meritò, cum Vegetio Euclides & Archimedes Quod si sicca incidens æstas nauigationem destituat, plena luna magni maris aperiuntur cataraclæ, æstusque marinus breui spacio totum per 90. aut 1000. stadia alueum fossilem complet, claustrisque æquoreis conclusis interceptus & Hyprænsibus seruire iussus Oceanus torrentem denuò nauigabilem efficit, quid non vbi intenderit humana potest industria: quid non mortalia pectora cogit avari mercatoris auri sacra fames? Hypra itaque tertium Flandriæ membrum solo felix & fœcunda, mercimonijs diues, opere & natura loci, ciuiumque virtute ciuitas est munitissima, quod hinc liquet, quod anno 1383. Anglis vrbem continua trium ferè mensium obsidione pressa, incendio confumentibus, ne hosti auxilio & solatio essent, suamque Hypram, strenuè fortissimeque defendentibus, à Ioanne Oultre, bellico equestris ordinis viro, tunc temporis Burggrauius seu Castellano, populique Capitaneo, ad benè fortiterque pro focis & aris pugnandum animatis. Administratur autem Hyprænsium Respublice, more aliorum oppidorum Flandriæ, per priuilegia, vsusque & consuetudines. Magistratus habet trinos, Prætorem summum ac Prætorem portanum, & Scultetum à Burggrauius constitutum. Constat & seu Castellani habet & Municipalem domum quam Castellaniam nominant, quæ prima est septem aliarum Flandriæ occiduarum. Huius iurisdicctio latè patet, domum habet egregiam amplissimamque, foro coniunctam, in qua causæ forenses, iudiciaque popularium Castellaniæ subiectorum tractantur decidenturque. Ciuitas verò domum habet ciuicam foro expositam, structura & admirabili longitudine amplitudineque, & turri quadra altissima insignem, quàm indigenæ Hallas vocant, in qua (dictu incredibile) nullæ araneorum telæ penique rimantur, totam hanc lignorum trabiumque molem ex Dania Norduegiaque mari iniectam, falsoque innantem Oceano Hypras per tractam, marinaque salugine maceratam, corruptioni putredinique factam esse nullo modo obnoxiam disputant. In hac eadem bis per annum celebres & magnæ sunt nundinationes, præferrim in lanificio, cuius vt ceteri penè omnes Flandri semper fuit studiosissima, quæ ro artificio alijs atque alijs, qui desiderari possint, coloribus infectam, tinctamque, in omnes orbis provincias peregrini efferunt & distrahunt mercatores. Populi autem religiosa pietas ex ædium sacrarum splendore & magnificentia, magnarum turrium mole ornatarum, ac procul conspicuarum, colligi potest. Sex habet parœcias, multa hominum frequentia celebres: Item quatuor monasteria, quatuor menia facile longoque interuallo primas tenet templum monasteriumque D. Martino Augustinoque sacrum. Namque vt hic & huius domus diuitias, templique magnitudinem opere lapideo, testudineque concamerata pulchritudinem taceamus, hoc habet peculiare, quod sede Episcopali ex Morinorum ruina huc deductam ad inuictissimi Regis Hispaniarum Flandriarumque Comitis Philippi secundi preces, per summum Pontificem Pium quartum, Anno 1562. fuerit decorata. Primus ex commendatione Regia Martinus Rythouius, ob suam per vtramque Germaniam prædicatam longè lateque piæ eruditionem, eruditamque pietatem, Episcopus institutus est, qui ardenti desiderio, indefessoque labore, vt bonum Episcopum atque pastorem decet, magna cum suorum gratia, beneuolentia & pace, deuia reducere, collapsa redigere, luxata consolidare, pingua custodire, stantia confirmare, benè & foeliciter incœpit, indies foeliciter pergit, & in ædificationem suorum, & laudem Dei, cui omnis honos & gloria, optimè foelicissimeque perficiat.